

Budgetskrivelse 2021

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förutsättningar för likvärdig utbildning	5
Förändringar i omvärlden	6
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden.....	6
Covid-19	6
Befolkningsutveckling	7
Statliga utredningar och beslut	8
Ekonomiska förutsättningar	9
Behov av förändringar i Malmö stad som helhet	10
Gemensamt arbete för att möta vuxna Malmöborns behov av utbildning.....	10
Gemensamt arbete för likvärdiga uppväxtvillkor	10
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	12
Verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling i vuxenutbildningen	12
Verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling i gymnasiet och gymnasiesärskolan	14
Förvaltningsövergripande verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling	15
Kompetensförsörjning och arbetsmiljö	17
Begäran om investeringsram	19
Investeringsram.....	19

Sammanfattning

Befolkningsprognosen för Malmö visar på en markant ökning av elever i gymnasieålder under lång tid framöver. Enligt Malmö stads demografiberäkningar ökar antalet ungdomar i gymnasieålder fram till år 2030 med cirka 42 procent. Möjligheten för elever att fritt välja sin gymnasieutbildning i annan kommun än hemkommunen, liksom i friskolor, i kombination med att befolkningsökningen för ungdomar i gymnasieåldern är kraftig även i flertalet grannkommuner utan egna gymnasieskolor ökar behovet av gymnasieplatser ytterligare. Utöver behovet av platser är kompetensförsörjningen den mest kritiska utmaningen. Förvaltningen beräknar att det finns ett tillkommande rekryteringsbehov om cirka 225 lärare redan år 2024. Det faktiska rekryteringsbehovet är dock ännu mer omfattande då även pensionsavgångar och personalomsättning bidrar till lärarbristen.

Pågående statliga utredningar om såväl gymnasieskolans som vuxenutbildningens dimensionering, utbud och organisering kommer att påverka planeringen av verksamheterna. Kopplat till det kan regionala förändringar och ett potentiellt förändrat läge när det gäller samarbetet inom Kommunförbundet Skåne komma att påverka såväl utbildningsutbud som programpriser i gymnasieskolan.

Enligt skollagen ska alla elever erbjudas en utbildning som tar hänsyn till individens behov. Varje elev ska ges stöd och stimulans så att hen utvecklas så långt som möjligt. Det åligger därmed nämnden att utveckla en likvärdig verksamhet som har kompetens att stödja, stimulera och utmana varje elev.

Mot denna bakgrund har förvaltningen under 2020 genomfört en utredning med syftet att i högre grad fördela resurserna utifrån elevers behov så att de skolor och program som behöver ägna mycket kraft åt det kompensatoriska uppdraget också ges bättre ekonomiska förutsättningar för det. Utredningen föreslår justerade programpriser. Utredningen föreslår också att de ersättningar som syftar till att kompensera elevgrupper med stora behov samlas och utvecklas i en strukturersättning som baseras på elevers meritvärde i årskurs nio. Förändringen är kostnadsneutral och sker inom befintlig budgetram.

Den växande volymen av elever på introduktionsprogram med relativt låg övergång till nationella program, liksom en fortsatt hög andel elever från grundskolan som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram är en utmaning i arbetet med att öka måluppfyllelsen. Introduktionsprogrammen har behövt omorganiseras för att bättre möta behoven för elever som lämnar grundskolan med stora kvarstående behov av grundskolekurser. Ett större utvecklingsarbete pågår också för att stärka kvaliteten och likvärdigheten på introduktionsprogrammen både vad gäller utbud och genomförande.

Den pågående pandemin riskerar att få långtgående effekter på organisation och verksamhet, både på kort och på lång sikt. I nuläget är det svårt att fullt ut bedöma omfattningen av dessa men utvecklingen på arbetsmarknaden indikerar en både kraftig och långvarig ökning i efterfrågan på vuxenutbildning. En större satsning har därför inletts under 2020 för att kunna erbjuda fler platser för att möta söktrycket och samtidigt stärka och individualisera det stöd som erbjuds elever inom vuxenutbildningen. Söktrycket till den reguljära grundläggande och gymnasiala utbildningen har ökat och prognostiseras att fortsätta öka under kommande antagningar. Omfattningen av yrkesutbildning för vuxna planeras öka under 2021. Pågående upphandling i kombination med egen regi kommer att behöva växla upp i kapacitet för att möta ett förväntat behov av fler sökande.

Inom sfi är påverkan av pandemin särskilt påtaglig då det finns begränsningar i förutsättningar för fjärr- och distansundervisning. Tidigare prognos om volymminskning av sfi-utbildning kommer att behöva revideras utifrån fortsatt utveckling av pandemin.

Ett prioriterat område är fortsatt utvecklingen av analysen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet för att skapa större förståelse för och finna förklaringar till de resultat verksamheterna har. Målet är att kunna göra relevanta prioriteringar och vidta åtgärder efter behov.

Elevökningen i gymnasieskolan ställer krav på att utforma en växande utbildningsorganisation som i så hög utsträckning som möjligt tillgodoser elevernas förstahandsval av utbildningsprogram. Detta ställer krav på ett effektivt och flexibelt nyttjande av befintliga skollokaler och kompletteringar med nya lokalytor.

Förutsättningar för likvärdig utbildning

Malmö stads tre skolnämnder – förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden – fortsätter genom denna budgetskrivelse sitt gemensamma arbete med att lyfta fram kritiska utmaningar för barns, ungdomars och vuxnas utbildning i Malmö. Den gemensamma utgångspunkten är att utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet där alla ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet, oberoende av geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden.

Det är genom utbildning som samhället ger individen bästa möjliga förutsättningar för att självständigt utforma sitt liv, försörja sig själv och sin familj och bidra till morgondagens samhälle. Det är också så ett tryggt och inkluderande samhälle skapas. Individernas självständighet och ansvarstagande är inte bara deras utan hela samhällets bästa möjlighet. Därför behöver Malmö skapa bästa möjliga förutsättningar för förskole-, grundskole- och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnderna att bedriva det förebyggande och kompensatoriska uppdrag som nämnderna tilldelats. Förutsättningarna innefattar till exempel resurser, kompetenser, ledarskap och organisering.

Kommunfullmäktiges mål för mandatperioden lyfter fram den avgörande betydelsen av att unga och vuxna Malmöbor fullföljer en gymnasieutbildning. Kommunfullmäktiges budget 2020 konstaterar också att vägen till en gymnasieexamen börjar tidigt i utbildningssystemet. Enligt skollagen ska alla barn och elever erbjudas en utbildning som tar hänsyn till barnets/elevens behov. Varje barn och elev ska ges stöd och stimulans så att hen utvecklas så långt som möjligt. Det åligger därmed de tre skolnämnderna att utveckla en likvärdig verksamhet som har kompetens att stödja, stimulera och utmana varje barn och elev.

Eftersom en stor andel av Malmös barn och unga växer upp under socioekonomiskt ansträngda hemförhållanden är likvärdigheten en stor utmaning. Det kompensatoriska uppdraget i Malmös förskolor och skolor är omfattande. Samtidigt konstateras i förvaltningarnas systematiska kvalitetsarbete och i nämndernas årsanalyser att förutsättningarna för att erbjuda barn och elever likvärdig utbildning brister inom flera områden. Utbildningsnivån, kompetensen och språkkunskaperna varierar bland medarbetarna i stadens förskolor och skolor. I områden med hög socioekonomisk utsatthet är andelen behöriga förskollärare och lärare lägre än i områden med låg socioekonomisk utsatthet. Samtidigt har en förskola och skola med god kvalitet störst betydelse för barn som växer upp med begränsade socioekonomiska villkor. En omfattande utmaning som förenar utbildningsverksamheten i Malmö är den rådande bristen på pedagogiskt utbildad personal. Det påverkar avsevärt förutsättningarna för en likvärdig utbildning för Malmös barn och unga.

Vårdnadshavarnas utbildningsnivå och elevernas socioekonomiska hemförhållanden är den enskilt viktigaste strukturella förklaringsfaktorn till elevernas resultat. Dessa skilda hemförhållanden klarar Malmös skolor, liksom övriga skolor i landet, inte av att kompensera för tillräckligt väl. Skillnaderna mellan eleverna förstärks dessutom av boende- och skolsegregationen. Detta samtidigt som blandade studiegrupper och klasser gagnar alla elever. Resultaten i grundskolan får konsekvenser för andelen elever som blir behöriga till gymnasiet. Det innebär i sin tur att allt fler elever behöver gå ett introduktionsprogram för att bli behöriga till ett nationellt gymnasieprogram. Effekterna av att staden inte i tillräckligt hög grad lyckas hantera det kompensatoriska uppdraget under förskole- och grundskoletid följer med eleverna till gymnasiet. Elevernas förutsättningar att nå målen i gymnasieskolan skiljer sig åt både mellan olika program och mellan olika skolor. På introduktionsprogrammen är genomströmningen låg och allt för få elever når behörighet till nationellt program inom avsedd tid. I förlängningen leder en låg måluppfyllelse och ett större antal avbrott till att fler individer utan gymnasieexamen är i behov av åtgärder inom det kommunala aktivitetsansvaret. Detta ställer också krav på en flexibel vuxenutbildning som kan möta individernas behov av att komplettera sin utbildning och samtidigt erbjuda alternativa studievägar på en föränderlig arbetsmarknad.

En likvärdig utbildning av hög kvalitet är avgörande för att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar för arbete och självförsörjning men även till att bidra till ett demokratiskt och hållbart samhällsbygge. Skolnämndernas gemensamma ställningstagande är att medvetna och långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten är nödvändiga och avgörande för en stark och hållbar utveckling. Att investera i barns, ungas och vuxnas utbildning är att investera i både deras och Malmös framtid.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2021 och framåt och på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Inledningsvis kan konstateras att den pandemi som präglat situationen hittills under 2020 väntas få konsekvenser för nämnden även kommande år. Det råder i dagsläget osäkerhet kring vilka ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser som verksamheten står inför.

Även försiktiga prognoser ger vid handen att arbetslösheten kommer att öka kraftigt. Förändringarna på arbetsmarknaden och därav relaterade effekter för utbildningen men även en eventuell förskjutning mot ett större statligt inflytande över gymnasie- och vuxenutbildningsutbudet kan på sikt komma att påverka förutsättningarna för nämndens arbete.

Covid-19

Den pågående pandemin riskerar att få långtgående effekter på organisation och verksamhet, både på kort och lång sikt. Än så länge är det dock svårt att överblicka omfattningen av dessa. Nedan följer en redogörelse för de områden där pandemin och dess effekter kan tänkas få konsekvenser för organisation och elever.

Konsekvenser för elevernas måluppfyllelse

Nämnden kan konstatera att perioden av nedstängning och omläggning till nätbaserad undervisning har inneburit en större utmaning för de elever som har svårare att tillgodogöra sig dessa undervisningsformer. Uppföljningen av effekterna visar även att vissa grupper av elever har sämre förutsättningar hemma för att klara fjärrundervisning och att dessa elevers digitala utanförskap troligen påverkat kunskapsresultaten. I samband med läsårsstarten 2020/21 har gymnasieskolorna återgått till att huvudsakligen bedriva undervisningen i skolans lokaler kombinerat med möjligheter till fjärr- och distansundervisning - medan vuxenutbildningen i huvudsak bedriver undervisningen genom fjärr- och distansundervisning. Förvaltningen arbetar med en scenarioplanering i syfte att möta oförutsedda behov för verksamheterna över längre perioder i syfte att minska de negativa effekterna pandemin har för elevernas studier. Inom ramen för detta arbete kommer det krävas olika satsningar inte minst i form av kompetensutveckling och andra åtgärder för att utveckla kvaliteten i fjärr- och distansundervisning.

Konsekvenser för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Under pandemin försvinner arbetstillfällena och därmed försörjningsmöjligheter för många Malmöbor. Framför allt har hittills service och handel varit en drabbad sektor där också många ungdomar har sin försörjning. Effekterna av detta är extra påtagliga för Malmö med sin unga befolkning. Behovet av vidareutbildning och omskolning kommer därför att vara stort under överskådlig tid. Utbildning som erbjuds inom kommunal vuxenutbildning kommer få en mycket stor betydelse för att många Malmöbor ska kunna återfå ett arbete, genom yrkesvuxutbildning eller genom behörighetsgivande studier för högskola eller yrkeshögskola. Sannolikt står nämnden därför inför en ökning av antalet elever och också en större andel elever som vill studera heltid. Dessa grupper kommer därtill, i långt större omfattning än tidigare, kunna använda sig av rättighetslagstiftningen för behörighetsgivande studier.

Nämndens bedömning är att efterfrågan på högskoleförberedande gymnasiala studier kommer bli högst de närmsta åren. Det finns därtill stora grupper av individer som saknar grundläggande behörighet. Hur och i vilken omfattning denna grupp kommer att söka sig till vuxenutbildningen är dock svårare uttala sig om då en eventuell nettoeffekt av en ökning på grundläggande vuxenutbildning korrelerar starkt till volymutvecklingen på sfi. Inom sfi-utbildningen är påverkan av pandemin särskilt påtaglig då det finns begränsningar i förutsättningar för fjärr- och distansundervisning. Tidigare prognos om volymminskning

av sfi-utbildning kommer att behöva revideras utifrån fortsatt utveckling av pandemin.

Konsekvenser för arbetsmiljö och kompetensutveckling

Stängningen av skolorna har inneburit ett delvis nytt arbetssätt för förvaltningens medarbetare. Beroende på i vilken omfattning undervisning på fjärr- och distans är nödvändigt framöver kommer det finnas behov av nya kompetensutvecklingsinsatser. Det är även viktigt att beakta hur pandemin påverkar den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Ekonomiska konsekvenser

Inom både vuxenutbildning och gymnasial utbildning finns det en risk att kostnader skjuts på framtiden med anledning av att verksamheten inte kunnat utföra viss handledning, prövningar, valideringar och andra praktiska moment och insatser. Förvaltningen kommer under hösten 2020 att ta fram kompensatoriska och kvalitetsutvecklande insatser där det finns behov. Där eleverna inte kunnat hålla den planerade studietakten genereras en längre utbildningstid vilket också innebär ökade kostnader.

Befolkningsutveckling

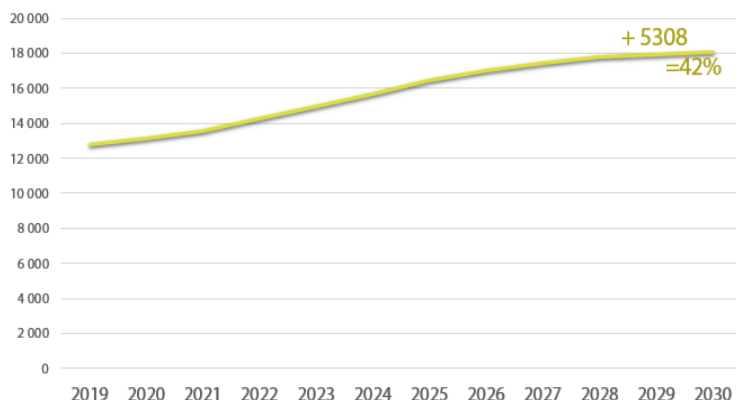
Antalet individer i gymnasieåldern ökar från och med 2020

Enligt Malmö stads befolkningsprognos 2020–2030 ökar antalet ungdomar i gymnasieålder fram till år 2030 med cirka 42 procent. Tillväxten är snabb under prognosperioden, främst mellan 2022 och 2028. Då gymnasieelever i Skåne kan välja ett gymnasium i en annan kommun än sin hemkommun är behovet av gymnasieplatser inte enbart beroende av antalet Malmöbor i gymnasieåldern, utan även av antalet elever från andra kommuner som väljer ett gymnasium i Malmö och antalet Malmöbor som väljer ett gymnasium i en annan kommun. Även i grannkommuner utan egna gymnasieskolor prognostiseras en ökning av antalet ungdomar i gymnasieåldern.

De kommande årens kraftiga ökning av antalet ungdomar i gymnasieåldern ställer krav på att utforma en växande utbildningsorganisation som i så hög utsträckning som möjligt tillgodoser elevernas förstahandsval av utbildningsprogram - samt i största möjliga utsträckning ger de elever som söker till kommunal gymnasieskola plats inom ramen för samverkansavtalet inom Skåne och västra Blekinge. Därtill innebär befolkningsökningen sannolikt fler individer som av olika anledningar inte går på gymnasiet och därmed omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

Det lokalbestånd som nämnden har idag kommer att vara otillräckligt men det ska i ett första steg nyttjas fullt ut genom ett effektivt lokalutnyttjande.

Befolkningsprognos 2019-2030, ålder 16-19

En framskrivning av gymnasieorganisationen i den kommunala skolan baserad på Malmö stads demografiprognos fram till 2030 och med alla andra parametrar lika visar på följande utveckling:

	2019-09-15	Diff	2025-09-15	Diff	2030-09-15
Högskoleförberedande program år 1	1561	454	2015	63	2079
Yrkesprogram år 1 inkl. programinriktat val	476	139	615	19	634
Introduktionsprogram	759	221	980	31	1011
Totalt antal elever år 1	2796	814	3610	114	3723

	2019-09-15	Diff	2025-09-15	Diff	2030-09-15
Högskoleförberedande program år 1-3	4247	1532	5779	420	6200
Yrkesprogram år 1-3 inkl. programinriktat val	1236	526	1762	128	1891
Introduktionsprogram	911	69	980	31	1011
Totalt antal elever år 1-3	6394	2128	8522	472	8994

Minskat antal nyanlända

Antalet nyanlända har minskat de senaste åren. Enligt Migrationsverket senaste prognos från juli 2020 har antalet asylsökande minskat kraftigt under det första halvåret 2020. Osäkerheten kring antalet nyanlända framöver gör det svårt att planera verksamheten gällande framför allt sfä och språkinträdning.

Statliga utredningar och beslut

Ett flertal nationella beslut och pågående samt nyligen avslutade utredningar kan komma att få stor påverkan på nämndens uppdrag 2021–2023.

Ökad statlig styrning och regionala förutsättningar under förändring

Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola (SOU 2020:33) har haft i uppdrag att föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov, bland annat för att åstadkomma ett bättre resursutnyttjande. I utredningens slutbetänkande som presenterades i juni 2020 föreslås att utbudet av gymnasial utbildning i högre grad bör formuleras efter behoven inom den regionala arbetsmarknaden. En förutsättning för detta är mer samverkan mellan kommuner och att staten både bör stödja och styra huvudmännen mer. I slutbetänkandet föreslås även att tillgången och bredden av yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning ska öka.

Utredningen om en likvärdig skola - minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28) föreslår i sitt slutbetänkande från april 2020 att Skolverket ska etablera en regional organisation för att säkerställa ett aktivt och nära samarbete med huvudmän i varje region. Genom en tydlig regional närvaro kan en starkare samlad kapacitet för att genomföra skolans uppdrag åstadkommas samtidigt som samarbetet på regional nivå mellan huvudmän, såväl kommunala som enskilda, och staten inklusive t.ex. universitet och högskolor underlättas.

Regionala förändringar och ett potentiellt förändrat läge när det gäller samarbetet inom Kommunförbundet Skåne kan komma att påverka prissättning och utbildningsutbud för ungdomar i gymnasieåldern. Inom ramen för samverkan inom Kommunförbundet Skåne sker en genomlysning av prissättning av gymnasieskolans nationella program, särskilt fokus är på lokalkostnader. Denna process kan i förlängningen komma att leda till ett nytt avtal för samverkan som påverkar prissättningen inom hela samverkansregionen.

Komvux för stärkt kompetensförsörjning

Propositionen innehåller ett flertal förslag till ändringar i skollagen som kommer få konsekvenser för organisation och verksamhet. De övergripande målen med utbildningen ska kompletteras så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ska prioriteringsregeln inom komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Det innebär konsekvenser i förhållande till nuvarande regelverk där personer med lägst utbildningsnivå och som därmed står längst

från arbetsmarknaden prioriteras. Förslagen träder i kraft juli 2021. I propositionen föreslås även en förenklad betygsskala införas inom delar av komvux i syfte att minska arbetsbördan för lärare och öka genomströmningen. Förslaget träder i kraft 2022. Propositionen innehåller därtill ett förslag om att från och med juli 2021 ändra urvalskriterierna för vem som kan antas till komvux. Den som har mest behov av utbildning ska föreslås få företräde, vilket inte är möjligt med gällande regelverk där den som har kortast utbildning alltid ska ges förtur.

Utredning om stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux

Utredningen om stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2018:06) undersöker behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i sfi och sfi i kombination med annan utbildning. Ett av huvudsyftena är att utreda hur utbildning kan erbjudas för nyanlända som omfattas av utbildningsplikt. Utredningens slutbetänkande slutredovisas i november 2020 och kan bland annat komma att innebära att nämnden behöver öka antalet undervisningstimmar för elever inom sfi som omfattas av utbildningsplikten.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktigebeslut om prognostiserat överskott 2020

Kommunfullmäktige har beslutat att ge nämnden möjlighet att använda prognostiserat överskott 2020 för att påbörja arbetet med att utöka antalet platser inom den reguljära vuxenutbildningen under kommande år, vidareutveckla arbetet med att följa upp de elever som har bristande måluppfyllelse på grund av distansundervisningen och stärka arbetet inom elevhälsan.

Jobbspårmedel - avrop av jobbaktmedel

Kommunstyrelsen gavs i Malmö stads budget 2018 i uppdrag att med berörda nämnder genomföra en Jobbpakt med Malmöborna (Budget 2018 med plan för åren 2019–2023, STK 2017-192). I kommunstyrelsens budget för 2020 avsattes 22 mkr för insatser kopplade till Jobbpakten och som bidrar till kompetensförsörjningen i Malmö. Dessa medel ryms inte inom befintliga anslag (Nämndsbudget 2020 - Finansiering STK-2019-1675).

Nämndens uppdrag att genomföra insatser inom jobbpakten fortsätter under 2021 och nästkommande år under förutsättning att avsatta medel finns tillgängliga.

Förändrade regler för statsbidrag

Medfinansieringskravet för statsbidrag som avser yrkesvux 2020 har förändrats med anledning av pandemin från 50 procent till 100 procent finansiering. Enligt gällande riktlinjer kommer finansieringen ändras till 2021 med ett medfinansieringskrav på 30 procent. Nämnden bedömer att det kommer finnas ett ökat behov av yrkesvux framöver. I planeringen av utbildningsutbudet måste nämnden dock ta hänsyn till det faktum att yrkesvux inte omfattas av rätten till behörighetsgivande utbildning inom komvux. Trots en fördelaktig finansiering av yrkesvux måste resurser först säkras för det som är lagstadgad rätt till behörighetsgivande studier.

Höjd schablonersättning till kommunerna för mottagandet av nyanlända

Regeringen har beslutat att höja schablonersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända för att kunna erbjuda en samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar, istället för nuvarande minst 60 timmar. Nämnden finansierar 80 av de 100 undervisningstimmar, resterande del finansieras av arbetsmarknad- och socialnämnden.

Ersättningen för de insatser som beskrivs i schablonen för nyanlända går i dagsläget in i kommunens finansieringsram för arbetsmarknads- och socialnämnden vilket gör att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inte får ersättning för den utökade undervisningstiden. Kostnaden för nämndens insatser förväntas därmed fördubblas under höstterminen 2020 och ha en helårseffekt 2021. Detta kräver en kompensation i nämndens budgetram.

Behov av förändringar i Malmö stad som helhet

Gemensamt arbete för att möta vuxna Malmöborns behov av utbildning

En allt mer central fråga för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är nämndens förutsättningar att kunna möta den efterfrågan på reguljär utbildning som har ökat och som prognostiseras fortsätta öka kommande år. Sedan 2017 har alla vuxna som saknar grundläggande behörighet till högskoleutbildning eller yrkeshögskola rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå sådan behörighet. Detta ställer utökade krav på nämnden att i större utsträckning kunna erbjuda reguljär utbildning i enlighet med nämndens kärnuppdrag och gällande lagstiftning.

Behovet av ytterligare samverkan och samsyn tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden framstår som än mer viktigt för att kunna erbjuda utbildning utifrån de båda nämndernas uppdrag, behov och förutsättningar. En grundförutsättning är ett gemensamt systematiskt och strukturerat arbete för att förbereda och leda Malmöbor mot det reguljära utbildningssystemet men även, i de fall där det reguljära utbildningssystemet inte är ett alternativ, samverka för att via andra utbildningsinsatser matcha Malmöborna mot ett bristyrke.

Gemensamt arbete för likvärdiga uppväxtvillkor

Nedan text är framtagen av de tre skolnämnderna tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden.

När samhällsekonomin utsätts för påfrestningar riskerar familjers möjligheter till självförsörjning att påverkas negativt. Förutsättningarna för stadens barn och unga som redan idag växer upp under ansträngda förhållanden riskerar att förvärras och bli mer långvariga. Tidiga insatser kring barn och unga och ett gemensamt arbete i staden är då avgörande. Genom att tillgängliga resurser kopplas samman och utnyttjas samordnat kan arbetet med barn och unga blir mer effektivt.

Malmöns nämnder behöver ges stärkta förutsättningar att sluta upp kring barn och unga. Forskning visar att en lyckad skolgång är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för att motverka psykisk ohälsa. När främjande och förebyggande insatser inte når fram eller inte är tillräckliga behöver det finnas lättillgängliga stöd- och hjälpinsatser för de barn, unga och familjer som behöver dem. Malmöns förskolor och skolor är en viktig arena för att ge alla stadens barn och ungdomar förutsättningar för en rolig, trygg och lärorik uppväxt och jämlika livsvillkor på sikt, medan socialtjänsten arbetar för att förhindra att barn och ungdomar far illa samt ger stöd och hjälp till de som behöver det. Tillsammans kan nämnderna också bidra till att fler vårdnadshavare känner sig trygga i sitt föräldraskap och med att stötta sina barn under deras skolgång.

En förutsättning för att stärka det gemensamma arbetet kring barnen och ungdomarna i Malmö är att det finns strukturerade och tydliga former för samverkan mellan nämnderna och med andra myndigheter. En viktig arena är *Samverkan för barn och unga i Malmö* (SBUM), en samverkansgrupp med representanter från utbildningsförvaltningarna, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningarna, samt från polisen.

SBUM har fått i uppdrag av berörda förvaltningsdirektörer att ta fram en handlingsplan inför perioden 2021–2023 för genomförande av aktiviteter i samverkan kring barn och unga som har behov av stöd från mer än en förvaltning. Aktiviteterna i handlingsplanen ska bidra till att tillgodose behoven hos barn och unga, öka effektiviteten genom ett samordnat utnyttjande av resurser, att identifiera och ta fram samverkansstrukturer och arbetsmodeller samt att vid behov skapa nya insatser och stärka befintliga insatser. Handlingsplanen ska knytas till kommunfullmäktiges mål och utgå från gemensamt prioriterade målgrupper och behov.

SBUM har identifierat ett antal målgrupper som behöver prioriteras i samverkansarbetet:

- Utsatta barn och unga, ofta i familjer med omsorgssvikt
- Barn med normbrytande beteende eller kriminalitet

- Placerade barn
- Barn och ungdomar med psykisk ohälsa, där Malmö stad kan gemensamt uppmärksamma och stödja barnen men inte behandla
- Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar.

Kartläggningsarbetet under våren 2020 har visat på styrkor i samverkansarbetet i Malmö. Det gemensamma arbetet på *familjecentralerna* innebär bättre möjligheter för nämndernas uppsökande verksamhet samt för att tidigt nå familjer och erbjuda stöd och insatser. Det så kallade *akutteamet* lyfts fram som en ett framgångsrikt samarbete mellan grundskolan och socialtjänsten kring elever med omfattande normbrytande beteende.

Kartläggningen har även visat på en del områden där insatser behöver stärkas eller där det behövs nya insatser eller arbetssätt för att säkra barn och ungas likvärdiga livsvillkor i Malmö. För att varje medarbetare som arbetar med barn i Malmö ska veta vart de kan vända sig om de möter ett barn i behov av stöd, behövs en tydlig överblick över vilka insatser som finns i staden och hur samarbetet mellan förvaltningar fungerar. För barn och unga som har riskfaktorer för att utveckla problem finns det ett behov av ett mer systematiskt gemensamt arbete mellan fler nämnder.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågor:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver och varför?
- Hur planerar nämnden att finansiera kommande verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling?

Verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling i vuxenutbildningen

Ett utökat antal studieplatser inom den kommunala vuxenutbildningen

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. Istället påverkas den av politiska inriktningsbeslut på statlig nivå, ofta avhängigt konjunktur och arbetsmarknadsläge. Utifrån tidigare beskrivna behov av ett utökat antal studieplatser ser nämnden att det inom de närmsta åren krävs en satsning på de rättighetsbaserade delarna av den kommunala vuxenutbildningen, det vill säga att öka antalet platser på gymnasial respektive grundläggande vuxenutbildning. Nämnden behöver samtidigt utveckla den yrkesvuxutbildning som idag inte är rättighetsbaserad men trots detta nödvändig som kompetensförsörjningskanal för en stor del av det lokala arbetslivet. För att möjliggöra en satsning av detta slag kommer resursanvändningen av lärarkåren behöva riktas till kärnuppdraget, det vill säga den del av dagens vuxenutbildning som omfattar de nationella programmen / kurserna.

Ett minskat antal studieplatser på sfi

Nämnden bedömer att en minskning av efterfrågan på sfi är sannolik de närmaste åren. Prognoserna för innevarande år pekar tydligt på att kön till sfi i princip kommer att försvinna. Därmed går Malmös sfi för första gången på många år in i en period där antalet elever som examineras är fler än de som ansöker om att få studera på sfi.

	Nämndsbudget 2020 Antal helårsplatser	Uppskattat behov 2021	Förändring helårsplatser
Totalt - Grundläggande vux	1 120	1 235	115
Intern regi - Grundläggande vux	1 070	1 135	65
Extern regi - Grundläggande vux	50	100	50
Totalt - Gymnasial vux	2 540	3 052	512
Intern regi - Gymnasial vux	2 000	2 280	280
Extern regi - Gymnasial vux	540	772	232
Totalt - Särsvux	50	50	0
Intern regi - Gymnasial vux	50	50	0
Totalt - SFI	4 460	4 010	-450
Intern regi - SFI	2 910	2 460	-450
Extern regi - SFI	1 550	1 550	0
Vuxentutbildning totalt	8 170	8 347	177

En flexibel vuxenutbildning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden strävar fortsatt efter att skapa ett bredare utbud av studieformer och studietakt i syfte att erbjuda en vuxenutbildning som ger alla möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Kartläggning och validering av kunskaper erbjuds nu samtliga elever inom yrkesvux och planeras att erbjudas till fler elevgrupper inom vuxenutbildningen. Fler utbildningar som kombinerar yrkesutbildning med sfi eller svenska som andraspråk har startats.

Kombinationsutbildningar

Kombinationsutbildningar är utbildningar där eleven studerar yrkeskurser parallellt med studier i sfi eller svenska som andraspråk. Utbildningarna inom yrkes-sfi har haft ett stort antal sökande till varje utbildningsplats. Efter avslutad utbildning är eleven anställningsbar inom aktuellt yrkesområde. Arbetet med att utveckla och utöka antalet platser inom kombinationsutbildningar både i egen regi och i samverkan med de externa utbildningsanordnarna fortsätter, vilket nämndens nya yrkesvuxanbud för kommande fyraårsperiod möjliggör.

En individanpassad utbildning

Utifrån erfarenheter från vuxenutbildning på grundläggande nivå har förvaltningen sett att inledande testning och nivågrupperingar är en framgångsfaktor för högre måluppfyllelse. Fler utbildningar kommer därför att framöver genomföra testning och elevnivågrupperingar. Det kan få till följd att förvaltningen identifierar fler elever som har behov av en utökad utbildningstid för att kunna nå sina mål. För nämndens del innebär detta sannolikt en utökad utbildningsorganisation. Samtidigt kommer fler elever att erbjudas prövningar för att snabbare nå sitt individuella utbildningsmål.

Ett utökat elevstöd

I syfte att öka måluppfyllelsen kommer nämnden under 2020 påbörja en större satsning för att stärka det stöd som erbjuds elever inom vuxenutbildningen. I detta stöd ingår utvecklade studieverkstäder, både fysiska och digitala, fler specialpedagoger och speciallärare, ett utökat IT-stöd samt studie- och yrkesvägledning.

En sammanhållen utbildningskedja efter sfi

Arbetet fortsätter för att öka andelen elever på sfi studieväg 1 som tar sig vidare till kurserna C och D. Vidare fortsätter även arbetet med att öka andelen elever på studieväg 2 och 3 som fortsätter till grundläggande svenska som andraspråk. Att sfi-elever uppmuntras att studera grundläggande matematik och engelska parallellt med sfi-studierna är en åtgärd som förväntas förbättra övergångarna mellan sfi och grundläggande nivå. Andra åtgärder som prioriteras är riktad information om kommande studiesteg och utbildningsvägar samt orienteringskurser med arbetsmarknadsinformation.

Utbildningsplikten förbättrar matchningen mot arbetsmarknaden

Arbetet fortsätter med att säkra den så kallade Utbildningsplikten, en verksamhet som omfattar cirka 500 elever som via Arbetsförmedlingen hänvisas till sfi-studier. Inom ramen för detta samarbete har en utökad sammanhållen skoldag tagits fram där sfi-studierna kompletteras med orienteringskurser i digitalisering, språkstöd samt arbetslivsorientering. De elever som av olika skäl inte fick möjlighet till förlängda studier efter den så kallade etableringsfasen kan nu fortsätta studera vidare under jobb och utbildningsgarantin, det vill säga fortsatt under statlig finansiering. Ambitionen är att fler ska hinna betydligt längre på sin resa mot gymnasiebehörighet eller sina studier mot ett yrke före studiefinansieringsfrågan blir ett hinder.

Vidareutveckla samarbetet med branscher och lokalt näringsliv

Inom vuxenutbildningen har nämnden vidareutvecklat arbetet för att på ett systematiskt sätt kunna bygga och upprätthålla relationerna mellan utbildningar och branscher. Utifrån yrkespaket och nationellt framtagna snabbspår riktade mot nyanlända tas ett samlat grepp där utbildningar, såväl på gymnasial som på grundläggande nivå eller i form av yrkeshögskola, samlas för samarbete med branscherna.

Ambitionen är även att erbjuda kompletterande utbildningar inom yrkeshögskolans utbud i Malmö. Syftet med all yrkeshögskoleutbildning är att tillgodose det rekryterande arbetslivets kompetensbehov. Nämnden verkar för att identifiera och erbjuda det utbildningsbehov på eftergymnasial nivå som finns i stadens verksamheter. Vidare vill nämnden kunna erbjuda de stora elevgrupperna på gymnasial nivå inom ovan identifierade kompetensområden en möjlighet till vidare studier.

Ökade förutsättningar för likvärdighet och kvalitet i upphandlad yrkesvux

En upphandling av yrkesvuxutbildningar pågår. Avtalet planeras att tecknas i januari 2021 och sträcker sig fyra år framåt. I avtalet ställs bland annat krav på att leverantörerna ska samarbeta med förvaltningens pedagogiska stödorganisation. Vidare reglerar avtalet att leverantörerna tillsammans med förvaltningens utbildningsorganisation ska genomföra kombinationsutbildningar där eleven integrerat studerar svenska parallellt med yrkeskurser.

Verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling i gymnasiet och gymnasiesärskolan

Förändringar i resursfördelningsmodellen

Under 2020 genomförs en utredning som genomlyser nuvarande resursfördelningsmodell för gymnasieskolorna. Syftet är att i högre grad fördela resurserna utifrån elevers behov så att de skolor och program som behöver ägna mycket kraft åt det kompensatoriska uppdraget också ges bättre ekonomiska förutsättningar för det. Ett annat syfte är att öka transparensen i resursfördelningen. Utifrån jämförelser med kommuner inom samverkansregionen, andra storstäder och riksprislistan föreslår utredningen justerade programpriser. Utredningen föreslår också att de ersättningar som syftar till att kompensera elevgrupper med stora behov samlas och utvecklas i en strukturersättning som baseras på elevers meritvärde i årskurs nio.

Konsekvenser av de föreslagna förändringarna blir mer resurser för de yrkesprogram som idag har jämförelsevis låg ersättning, och motsvarande lägre ersättning för högskoleförberedande program som haft en relativt hög kompensation. Ersättningen blir förutsägbar för skolledare och fristående huvudmän i och med att strukturersättningen för en elevgrupp föreslås vara en fast summa per elev och därmed går att räkna ut samtidigt som elever antas till en utbildning. Resursfördelningsmodellen har färre delar vilket gör den mer transparent och lättare att kommunicera. Förändringen är kostnadsneutral och sker inom befintlig budgetram.

För att öka fokus på likvärdighet och det kompensatoriska uppdraget föreslår utredningen även att uppföljningen av den nya modellen utvecklas med indikatorer utifrån mål om större likvärdighet inom stadens gymnasieutbildningar.

Utveckla introduktionsprogrammen

Den växande volymen av elever på introduktionsprogram med relativt låg övergång till nationella program, liksom en fortsatt hög andel elever från grundskolan som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram är en utmaning i förvaltningens arbete med att öka måluppfyllelsen. Nämnden fortsätter arbetet med att utveckla introduktionsprogrammen med avseende på utbud och styr- och ledningsprocesser. Genom ett sammanhållet arbete med introduktionsprogrammen skapas bättre förutsättningar för en ökad måluppfyllelse.

En utvecklad studie- och yrkesvägledning

Alla elever ska ha tillgång till likvärdig studie- och yrkesvägledning av hög kvalitet. Ett utvecklingsarbete pågår i syfte att stärka studie- och yrkesvägledningens roll inom både gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Detta arbete fortgår under 2020 och framåt genom ett utvecklingsfokus på studie- och yrkesvägledningens arbete med språkintrouktionselevernars vidare väg till vuxenutbildningen. En mer ändamålsenlig vägledning med tydliga mål och uppföljning skapas.

Stärka gymnasiesärskolan

Inom gymnasiesärskolan pågår ett arbete med att vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet. De uppföljningar av elevernas måluppfyllelse och progression, vilka tidigare genomförts på klassrumsnivå, har systematiserats och digitaliserats. Denna utveckling möjliggör analyser på aggregerad nivå, vilket fördjupar helhetsförståelsen för eleverna lärande och utbildningens nuvarande kvalitet samt dess utvecklingsbehov. Kvalitativa indikatorer utvecklas för att kunna följa kvaliteten i det elevnära arbetet för att på så vis kunna länka undervisningen till såväl organiseringen av skolan som till lärarnas behov av kompetensutveckling.

Stärka elevhälsan

Genom att stärka elevhälsan kan psykisk ohälsa förebyggas och elevers särskilda behov upptäckas och tillmötesgås tidigt. Särskilda satsningar planeras inom professionsområdena specialpedagogik, psykologi och medicin. Även arbete för att främja närvaro och förebygga frånvaro är en central del i elevhälsans arbete. Satsningen har som övergripande syfte att stödja eleverna i att nå målen för sin utbildning genom att bland annat arbeta förebyggande för att minska frånvaro och förhindra studieavbrott. En särskild resurs har avsatts för att inom ramen för central elevhälsa stärka huvudmannens ansvar för gymnasiesärskolan.

Utveckla huvudmannens och skolornas värdegrundsuppdrag

Arbetet med värdegrundsfrågor och uppföljningen av värdegrundsuppdraget fortsätter att vara centrala områden på både skol- och huvudmannanivå. En viktig del i detta är att vidareutveckla och stärka samarbetet mellan skolans professioner för att fler elever ska kunna nå målen för sin utbildning. Förvaltningen ser också över förutsättningarna för skolornas och huvudmannens rutiner när det gäller uppföljningen av kränkande behandling.

Utifrån en genomförd kartläggning planeras ett utvecklingsarbete kring hedersproblematik. Kommunfullmäktige har gett nämnden i uppdrag att medverka i stadens gemensamma arbete mot hedersrelaterat våld utifrån nämnden kärnuppdrag, ansvarsområden och verksamhet. Nämnden har därtill fått i uppdrag att se över kompetensutvecklingsbehovet gällande hedersrelaterat våld och förtryck. Även arbetet med HBTQ-frågor ska fördjupas och vidareutvecklas.

Gemensam mottagning med grundskoleförvaltningen

Skolstart Malmö är en ny gemensam mottagning för nyanlända elever från förskoleklass till gymnasieskola. En fördjupad kartläggning genomförs i syfte att ge bättre förutsättningar för vidaregång inom utbildningssystemet. Fokus för nämnden är de elever som ska vidare till språkintrödningskurs. Under innevarande år har antalet nyanlända elever minskat i jämförelse med tidigare år. Därför är den framtida omfattningen på mottagningsverksamheten svår att bedöma.

Vidareutveckling av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Enheten KAA-UngMalmö som har det kommunala aktivitetsansvaret utgör fortsatt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens operativa del av de samlade insatser som bedrivs inom ramen för samverkansplattformen UngMalmö. Inom denna fortsätter samverkan att utvecklas, dels internt och dels mot andra kommunala verksamheter, såsom grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden. Enheten kommer också att vidareutveckla samverkan med gymnasieskolor, både kommunala och fristående. Samverkan omfattar till exempel övergångar till och från KAA.

Förvaltningsövergripande verksamhetsförändring, effektivisering och kvalitetsutveckling

Styrning och ledning

Genom prioriteringar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kan nämnden skapa förutsättningar för ett mer effektivt resursutnyttjande. Inom förvaltningen pågår ett arbete med att dels vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet, dels skapa en tydlig länk mellan den kommunala och statliga styrningen. Det systematiska kvalitetsarbetet är navet i utvecklingen och har som funktion att uppfylla de nationella målen för utbildningen och att säkerställa en likvärdig utbildning. En pågående utveckling av analysarbetet inom det systematiska kvalitetsarbetet syftar till att tydliggöra sambandet mellan mål, ramar, skolans kultur, processer och resultat med målet att skapa förutsättningar för väl underbyggda beslut och mål.

I syfte att öka måluppfyllelsen har förvaltningen tre prioriterade verksamhetsmål:

Det första målet svarar an mot utmaningar inom verksamhetens undervisningspraktiker. Alla elever ska möta undervisningspraktiker som är motiverande och som utmanar dem utifrån deras förutsättningar, förkunskaper och behov. Lärarna ska höga förväntningar på alla elever. Digitala lärverktyg ska vara en naturlig del i undervisningen. Progressionen i alla elevers lärande och kunskapsutveckling ska följas systematisk och dokumenteras. Bedömningen ska vara allsidig, likvärdig och rättssäker. Inom ramen för detta mål har huvudmannen identifierat specifika områden av särskild vikt att fokusera på: språkutveckling, matematik och digitalisering. Övriga utvecklingsområden inom undervisningspraktikerna

identifieras på skolnivå.

Det andra prioriterade målet svarar an mot utmaningar med professionsövergripande samarbeten kring elevers lärande och kunskapsutveckling. Målet innefattar tillgängliga och inkluderande lärmiljöer, trygghet och studiero samt elevhälsa. Trygghet och studiero är nära sammanlänkat med lärande, vilket medför att elevers sociala och kognitiva utveckling sker i ett kunskapande sammanhang. Genom att placera in dessa aspekter i ett kunskapande sammanhang ökar förutsättningarna att arbeta på bred front med elevers sociala och kognitiva utveckling.

Det tredje prioriterade målet adresserar utmaningar inom ledning och organisering. Det systematiska kvalitetsarbetet ska vara databaserat och analyskompetens hög. I det systematiska kvalitetsarbetet ska formella strukturer för elevinflytande användas. Genom analyser identifieras framgångsfaktorer som bidragit till förbättring. Huvudmannen ska ansvara för att det finns strukturer, processer och former för systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer. Dessa utvärderas löpande för att säkerställa att de ger verksamheterna det stöd som de behöver.

Gymnasie- och vuxenutbildningens ramverk

Gymnasie- och vuxenutbildningens verksamhet genomsyras av ett övergripande syfte och mål: *Alla elever når målen för sin utbildning*. Elevers lärande och utveckling är centralt. Gymnasie- och vuxenutbildningens uppdrag är att rusta alla elever för ett samhälle i förändring.

Samtliga nivåer i styrkedjan inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen behöver god uppdragsförtroenhet och hög systemförståelse för att kunna ge stöd och skapa rätt förutsättningar. Som ett led i det arbetet utvecklar förvaltningen ett gemensamt ramverk som fokuserar syftet, samarbetet, lärandet och kvaliteten i hela organisationen. Ramverkets syfte är att skapa bättre förutsättningar för delaktighet, sammanhang, samstämmighet och systemförståelse, vilket bidrar till kunskap och professionsutveckling. Ramverket baseras på forskning om komplexa pedagogiska organisationer, se till exempel Fullan, Robinson, Håkansson och Sundberg samt Timperley.

Digitalisering

Förvaltningen behöver utveckla didaktik och pedagogik med hjälp av digitala lösningar. Under 2020 fortsätter arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande digitaliseringsstrategi med syfte att stärka elevernas lärande och användning, professionens praktik och kompetens, skolans ledarskap och styrning samt infrastruktur och resurser.

Digitaliseringsbehoven gäller även administration och kommunikation. Ett samordnat processtöd för digitalisering inom kärnverksamheten ger huvudmannen möjlighet att erbjuda rektor stöd i mer sammanhålla processer. Under våren har Civic lab tagit fram en digital process för hur antagningsprocesser för sfi kan effektiviseras. Denna process kommer att implementeras under hösten 2020. Civic labs arbetsmetod kommer att användas som bas för att identifiera andra manuella processer som kan digitaliseras. Ett gemensamt utvecklingsarbete pågår även mellan de tre utbildningsförvaltningarna. I arbetet ingår bland annat att ta fram en modern systemmiljö.

Ett annat område som är kopplat till digitalisering rör arbete med att ta fram en digital lösning för elevens individuella studieplan (ISP). Alla elever på de introduktionsprogrammen, i gymnasieskolan, i gymnasiesärskolan och inom vuxenutbildningen ska ha en individuell studieplan. Planen ska följa eleven genom hela utbildningen och revideras vid behov.

Sedan slutet av 2019 pågår en förstudie för att identifiera ett digitaliserat systemstöd för en individuell fördjupad studieplan för målgruppen inom introduktionsprogrammen samt vuxenutbildningen. Syftet med förstudien är att få en samlad bild av nuläget, förväntningar/krav och att undersöka möjligheterna för utveckling inom ramen för befintliga system samt att ge lösningar till hur det fortsatta arbetet ska bedrivas.

Skolinspektionens tillsyn kan påverka arbetet framåt

Innevarande läsår har Skolinspektionen genomfört regelbunden tillsyn vid två av nämndens skolenheter. Vid tillsynen granskas om verksamheterna uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen planerar också att genomföra regelbunden tillsyn av huvudmannens ansvar för både gymnasieskola och

vuxenutbildning utifrån de krav som ställs i skollag, förordningar och läroplaner. Denna granskning har dock pausats under vårterminen 2020 på grund av pandemin. Kommande tillsynsbeslut kan komma att påverka arbetet under 2021.

Ett mer effektivt nyttjande av nämndens lokaler

Elevökningen i gymnasieskolan ställer krav på att utforma en växande utbildningsorganisation som i så hög utsträckning som möjligt tillgodoser elevernas förstahandsval av utbildningsprogram. En successiv ökning av elever i gymnasieskolan från och med 2021 kommer att medföra ett ökat lokalbehov. Nämndens strategi är att vid omlokaliseringar i första hand använda sig av befintligt lokalbestånd för att på så sätt få ett maximalt nyttjande av befintliga ytor.

Ett ökat elevantal är en av förutsättningarna för att kunna optimera nyttjandet av nuvarande lokalbestånd. Prognosen för antalet elever i kommunal gymnasieskola och gymnasiesärskola är beroende av demografiförändringar, sökmönster avseende program, antal sökande till fristående skolor och annan kommun, andel elever från grundskolan med behörighet till nationella program samt tiden det tar för elever att genomföra utbildningarna.

Ett högt kostnadsläge och en stramare ekonomi kräver nya prioriteringar. Mot bakgrund av den förändrade behovsbilden, det befintliga beståndet av utbildningslokaler för studie- respektive yrkesförberedande program, den prognostiserade elevökningen och ett mer ansträngt ekonomiskt läge är det nödvändigt att i första hand fylla befintliga lokaler utformade för de yrkesförberedande program som kräver anpassade lokaler och samtidigt säkerställa det samlade lokalbehovet på ett kostnadseffektivt sätt. Genom bland annat utveckling av systemstödet för schemaläggning, framtagande av nyckeltal och ett större samutnyttjande ska lokalbeståndet få ett effektivare nyttjande. Genom strategisk samverkan med branscher ska behovet av investeringar i dyra speciallokaler hållas nere.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Omfattande insatser krävs för att säkra kompetensförsörjningen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden behöver stärka sitt arbete med att identifiera och genomföra insatser som leder till att skolan kan bemannas av personal med rätt kompetens, både på kort och på lång sikt. Förvaltningen beräknar ett tillkommande rekryteringsbehov om cirka 225 lärare fram till 2024. Till detta kommer rekryteringsbehovet av sfi-lärare och övriga personalkategorier där behovet är mer svårprognostiserat. Tillsammans med ökningen av pensionsavgångar och den totala personalomsättningen genererar lärarbristen ett allt större personalbehov inom samtliga yrkesgrupper i nämndens verksamheter, men särskilt för lärare.

Den stora lärarbristen är inte möjlig att utbilda bort och därmed kan inte heller nämnden enbart fokusera på nyrekrytering. Ett aktivt arbete krävs för att skapa förutsättningar för ett förändrat arbetssätt i skolan med kompletterande kompetenser. Lösningarna förutsätter mod att prova nya vägar och en fördjupad samverkan mellan lärare och andra yrkesgrupper.

Fram till 2023 bedömer nämnden att det är viktigt att satsa på:

- *En god arbetsmiljö*
Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv fortsätter en god arbetsmiljö att vara en av de viktigaste förutsättningarna för att förvaltningen ska kunna behålla sina medarbetare. Att medarbetare ges goda förutsättningar för att lyckas i sina uppdrag är en framgångsfaktor för såväl måluppfyllelse som möjlighet till nyrekryteringar. Medarbetare som är nöjda med sin arbetsmiljö är ambassadörer för yrket och Malmö stad som arbetsgivare och är därför även viktiga för att attrahera och rekrytera nya medarbetare. De närmsta åren kommer förvaltningen att ha fokus på att såväl förebygga risker i arbetsmiljö som att renodla lärarnas undervisningsuppdrag.
- *En tydlig arbetsgivarvarumärkesstrategi*
Att förvaltningen har en tydlig och medveten strategi som genomsyrar all kommunikation med potentiella kandidater är av stor vikt för att skapa en ökad attraktivitet för läraryrket och våra lediga tjänster. Förvaltningen behöver synas i fler sammanhang och kommunicera vad den som

arbetsgivare kan erbjuda. Förvaltningen kommer ta fram en arbetsgivarvarumärkesstrategi som tydligt anger strategier för marknadsföring av lediga tjänster och förvaltningen som arbetsgivare.

- *Framtida lärare*
Lärarstudenter är en viktig resurs för kompetensförsörjningen och det är angeläget att förvaltningen fortsätter samarbetet med Malmö universitet och andra lärosäten som erbjuder lärarutbildningen. Studenter ska under sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) mötas av en professionell utbildningsorganisation, kompetenta handledare och en god arbetsmiljö. Studenter som väljer att arbeta samtidigt som sina lärarstudier, ska erbjudas attraktiva anställningsvillkor som möjliggör att studera på heltid och utöver det arbeta i viss omfattning.
- *Kompletterande kompetenser*
I brist på legitimerade lärare kommer gymnasie- och vuxenutbildningen alltmer bemannas av andra akademiska kompetenser och behöver därför vara organiserad så att dessa nya kompetenser tas tillvara på rätt sätt. Under kommande år är det viktigt att förvaltningen arbetar med att identifiera vilka ansvarsområden som inte behöver ligga i lärarens uppdrag. Syftet är att kunna upprätta nya befattningar som avlastar kärnuppdraget.
- *Stärka det partsgemensamma arbetet*
Det omfattande rekryteringsbehovet och bristen på lärare kräver utveckling av organisation och arbetssätt i skolan. Förvaltningen kommer under de närmaste åren att behöva arbeta fokuserat med införandet av kompletterande kompetenser för att skapa goda förutsättningar för lärare att fokusera på kärnuppdraget. Ett nära och gott samarbete mellan arbetsgivaren och fackliga organisationer är en förutsättning för att skapa en gemensam målbild och strategi. Under 2021 fortsätter arbetet i den partsgemensamma arbetsgruppen med fokus på kompetensförsörjningsfrågor och arbetsmiljöfrågor integrerat.
- *Stöd till chefer vid rekrytering*
Kommande år kommer antal nyrekryteringar att öka markant. Rekryteringsprocesser är mycket tidskrävande och dessutom en mycket stor kostnadsinvestering. Det är därför viktigt att förvaltningen satsar på att erbjuda ett kvalificerat stöd till chefer vid rekryteringar. HR-avdelningen har allokerat resurser för att kunna möta detta behov.
- *Marknadskrafter kräver förändrat arbetssätt med lön*
Löneutvecklingen för lärare har under de senaste åren legat på en hög nivå. Utöver löneavtalen har lönenivån drivits upp till följd av ett stort behov av lärare. Vid nyanställning ökar både lönenivån och genomsnittslönen. Marknadskrafter påverkar lärarlönerna vilket skapat problem för förvaltningen utifrån den nationella bristen på behöriga lärare och de kompetensförsörjningsutmaningar förvaltningen har. Liknade utmaningar finns även vid rekrytering av skolledare. Detta motsvarar sannolikt ett framtida effektiviseringskrav för nämnden på 1,0–1,5%.

Begäran om investeringsram

I detta avsnitt beskrivs nämndens planerade investeringar för 2021 med plan för 2022-2026.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2021 samt plan för 2022–2026 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran	Plan				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lösöre	15 000	15 000	20 000	20 000	15 000	20 000
Summa investeringsram	15 000	15 000	20 000	20 000	15 000	20 000

I samband med ny om- och tillbyggnation uppstår behov av investeringar i inredning och utrustning. Det finns också behov av att byta ut vissa delar av befintlig inredning på grund av slitage varje år. Detaljerad budget tas fram och beslutas i samband med beslut om nämndsbudget.

Investeringsbehovet avseende inredning och utrustning beräknas 2021 uppgå till 15 000 tkr. Beloppet fördelas till de verksamheter som har störst behov efter beslut.